คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการทำงานเชิงคุณภาพสำหรับงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ ๗๐๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่อง มอบอำนาจหน้าที่รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อ ๑ (๑) (๑.๔) วรรคสอง อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งได้รับมอบอำนาจการปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ จึงกำหนดมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อให้สหกรณ์ที่ตรวจสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชนใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกผู้สอบบัญชีซึ่งเสนอบริการตรวจสอบบัญชีที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานภาพของสหกรณ์ในแต่ละระดับกลุ่ม รวมทั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนใช้เป็นแนวปฏิบัติในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

๑. จัดระดับกลุ่มสหกรณ์

เพื่อสามารถให้บริการตรวจสอบบัญชี และให้คำแนะนำช่วยเหลือ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานและส่งเสริมให้สหกรณ์มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ดังนี้

๑.๑ จัดระดับกลุ่มสหกรณ์เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

(๑) **กลุ่ม AAA** หมายถึง สหกรณ์ที่มีการดำเนินงานและจัดทำรายงานทางการเงินเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของสหกรณ์

(๒) **กลุ่ม AA** หมายถึง สหกรณ์ที่มีความเสี่ยงที่อาจจะดำเนินงานขัดต่อกฎหมายสหกรณ์และ/หรือจัดทำรายงานทางการเงินไม่เป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๓) **กลุ่ม A** หมายถึง สหกรณ์ที่มีข้อบกพร่องจากการดำเนินงานและ/หรือจัดทำรายงานทางการเงินไม่เป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดซึ่งต้องให้คำแนะนำ/สอนแนะและติดตามอย่างใกล้ชิด

๑.๒ ปัจจัยในการจัดระดับกลุ่มสหกรณ์ พิจารณาจากข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

(๑) ข้อบกพร่องตามรายงานการสอบบัญชี ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วย การสั่งการให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องทางการเงินการบัญชีและการรายงานการใช้อำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

(๒) ระดับเสถียรภาพทางการเงิน โดยพิจารณาจากผลการประเมินระดับความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ตามรายงานการจัดเสถียรภาพทางการเงิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๑.๓ การกำหนดน้ำหนักและค่าคะแนนในแต่ละปัจจัย ดังนี้

ปัจจัย	น้ำหนัก	ค่าคะแนน**
(๑) ข้อบกพร่องตามรายงานการสอบบัญชี	๖๐	๐ - ๔
(๒) ระดับเสถียรภาพทางการเงิน	๔๐	๑ – ๔

** ต้องพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น กรณีที่สหกรณ์มีการดำเนินงานและหรือมีธุรกรรมไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของสหกรณ์

๑.๔ เกณฑ์การจัดระดับกลุ่มสหกรณ์ พิจารณาจากคะแนนรวมทุกปัจจัย ดังนี้

(๑) สหกรณ์ใดมีคะแนน อยู่ในช่วงคะแนน ๓.๓ – ๔.๐ **จัดเป็นสหกรณ์กลุ่ม AAA**

(๒) สหกรณ์ใดมีคะแนน อยู่ในช่วงคะแนน ๑.๗ – ๓.๒ **จัดเป็นสหกรณ์กลุ่ม AA**

(๓) สหกรณ์ใดมีคะแนน อยู่ในช่วงคะแนน ๐ – ๑.๖ **จัดเป็นสหกรณ์กลุ่ม A**

๒. ขอบเขตการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

๒.๑ ให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชีสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑.๑ สอบบัญชีระหว่างปี สหกรณ์กลุ่ม AAA อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในระบบมาตรฐานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (CAQC) สำหรับสหกรณ์กลุ่ม AA และกลุ่ม A ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาเข้าปฏิบัติงานสอบบัญชีระหว่างปีตามความเหมาะสม ซึ่งขึ้นอยู่กับผลการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี ณ สถานการณ์ปัจจุบันของสหกรณ์ แต่ต้องไม่น้อยกว่าปีละ ๑ ครั้ง และให้รายงานผลการตรวจสอบบัญชีระหว่างปีตามรูปแบบในหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๒/ว ๙๔๙ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๙ เรื่อง คู่มือการปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ เรื่อง การจัดทำรายงานการสอบบัญชีสหกรณ์ ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีได้ให้คำแนะนำ/สอนแนะในคราวเดียวกันกับการสอบบัญชีระหว่างปี ให้ระบุไว้ในรายงานการสอบบัญชีระหว่างปีด้วย

๒.๑.๒ สอบบัญชีประจำปี

๒.๒ กรณีมีข้อบกพร่อง

๒.๒.๑ กรณีตรวจพบข้อบกพร่องในปีที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์

(๑) ข้อบกพร่องทางการเงินการบัญชี ให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสั่งการให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องทางการเงินการบัญชีและการรายงานการใช้อำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

(๒) ข้อบกพร่องนอกเหนือจาก (๑) ให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติตามคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่องขอบเขตการออกคำสั่งตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

๒.๒.๒ กรณีมีข้อบกพร่องยกมาจากปีก่อน ให้ติดตามและรายงานผลการแก้ไขข้อบกพร่องเสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ทุกครั้งที่เข้าปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี

๓. การกำกับดูแลสหกรณ์และผู้สอบบัญชี

๓.๑ ให้ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลสหกรณ์ กำกับดูแล ดังนี้

(๑) สหกรณ์กลุ่ม AAA อาจวางแผนกำกับสหกรณ์

(๒) สหกรณ์กลุ่ม AA อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๓) สหกรณ์กลุ่ม A อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

ทั้งนี้ การคัดเลือกสหกรณ์กลุ่มเป้าหมายในการกำกับดูแลสหกรณ์ ให้พิจารณาเลือกสหกรณ์ กลุ่ม A เป็นลำดับแรก และพิจารณากลุ่ม AA และกลุ่ม AAA ตามลำดับ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความเสียหายทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นกับสหกรณ์ได้อย่างทันเหตุการณ์

๓.๒ กรณีสหกรณ์มีข้อบกพร่อง

๓.๒.๑ กรณีพบข้อบกพร่องจากการเข้ากำกับดูแล ให้ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลสหกรณ์ทำหนังสือแจ้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์ดำเนินการตรวจสอบ เพื่อเสนอความเห็นในการใช้อำนาจของรองนายทะเบียนสหกรณ์ตามคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่องขอบเขตการออกคำสั่งตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

๓.๒.๒ กรณีมีข้อบกพร่องยกมาจากปีก่อน ให้ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลสหกรณ์ติดตามและรายงานผลการแก้ไขข้อบกพร่องเสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมทั้งสำเนาแจ้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์ทุกครั้งที่เข้ากำกับสหกรณ์

๓.๓ ให้ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลผู้สอบบัญชี สอบทานรายงานของผู้สอบบัญชีตามข้อ ๒ และติดตามการดำเนินการของผู้สอบบัญชีตามรายงานของผู้กำกับดูแลตามข้อ ๓.๒

๔. การให้คำแนะนำ/สอนแนะ

ผู้สอบบัญชีต้องให้คำแนะนำ/สอนแนะสหกรณ์กลุ่ม A อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง ซึ่งอาจดำเนินการในคราวเดียวกันกับการสอบบัญชีระหว่างปี

อนึ่ง เพื่อให้มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะได้ทำการจัดระดับกลุ่มสหกรณ์เป็นประจำทุกปี

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ที่ให้ไว้ในคำแนะนำนี้เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข)
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์